

”Fru Briggs gjorde en stor toalett. Hon klädde sig i en vacker blå klädning; med tillhjälp af en **locktång** friserade hon sitt hår och satte upp det högst elegant. – Ja, det gör det hvad det kan! sade hon belåtet i det hon speglade sig. Litet färg på kinderna skulle inte heller skada.” – Från novellen ”Tant Hettys schackdrag” i *SYD-ÖSTERBOTTEN* den 7 september 1907.

Locktången

(Läcktaanje)

I bondesamhället på 1800-talet var kvinnornas hårmode enkelt och strikt. Unga flickor bar håret i flätor, som ofta fästes upp i nacken eller virades runt huvudet som en krona. Gifta kvinnor fäste upp sitt hår i en knut i nacken. Det var inget flamsande med vågor och lockar, naturlockigt hår tuktades med sockerlag, som kunde göras med lite spott på en sockerbit.

På 1870-talet hade fransmannen **Marcel Grateau** konstruerat en tång för att våga håret på lättfotade damer i Paris. Tången värmdes och håret klämdes fast mellan käftarna i tången. Resultatet blev jämna, förhållandevis hållbara vågor och lockar.

Tången utvecklades i många olika versioner. Också till landsbygden i Finland kom locktången. Käftarna i den var vanligen formade som ett skal (eller klämma) och ett finger. Tången värmdes i den öppna spisen eller i en spishäll. Sot och aska torkades bort med en trasa eller papper. En hårtest i gången virades om fingerkäften och klämdes fast med skalkäften. Det gällde att bedöma temperaturen rätt, för kalla käftar gav inga lockar, för varma brände av håret. En het tång kunde också ge brännskador, både på händerna och i hårbotten.

På gamla fotografier kan man se att locktången ofta användes för att göra smålockar vid tinningarna och i pannan. För lockar eller vågor i hela håret flätades håret vått och fick torka. När frisyrmodet på 1920-talet dikterade kort bobbat hår, utvecklades locktången till en onduleringstång eller ett bredare onduleringstång, som gav jämna och fina vågor i hela håret.

Redan 1918 gavs i USA det första patentet för en elektrisk locktång, som levererades ända till 1940-talet med en skild uppvärmningsenhet som påminner om en brödrost. I dag finns ett otal modeller av verktyg försedda med elsladd för att krusa, våga, locka och platta till håret och de används av både män och kvinnor.

Kerstin Hägen

Prydliga tinningslockar gjorda med locktång. Fotot föreställer troligen **Johanna Sofia Mattsdotter Haga** (1871–1913), emigrerade till Amerika 1897.

Fru Galon gav den förre i uppdrag att skaffa henne en **locktång**.

– Hvad behöfver ni en **locktång** till? frågade Bensef, alltid slagfärdig. Vira lockarna kring Goldfisch näsa.

Frun skrattade, men Goldfisch skrattade icke, log icke en gång.

– Ur en historia, ”Chochmath Jad”, i *Fredrikshamns Tidning* den 14 juli 1888.

